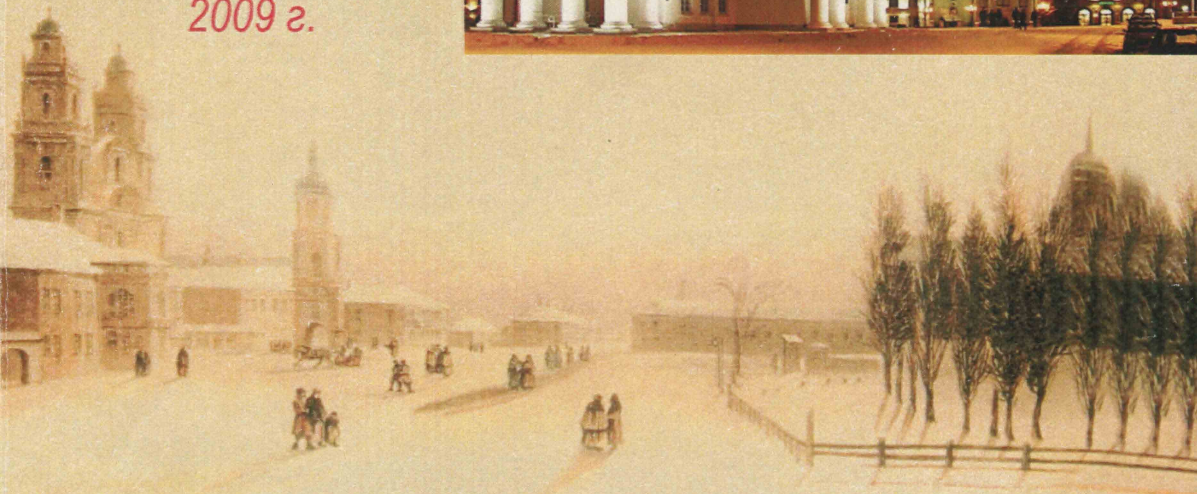

да 510-годдзя атрымання Менскам магдэбургскага права

МІНСК І МІНЧАНЕ:

ДЗЕСЯЦЬ СТАГОДДЗЯЎ ГІСТОРЫІ

*Матэрыялы
Міжнароднай
навукова-
практычнай
канферэнцыі
Мінск,
4–5 верасня
2009 г.*

НАЦЫЯНАЛЬНАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК БЕЛАРУСІ
Інстытут гісторыі

МІНСК І МІНЧАНЕ:

ДЗЕСЯЦЬ СТАГОДДЗЯЎ ГІСТОРЫІ

*(да 510-годдзя атрымання
Менскам магдэбургскага права)*

*Матэрыялы Міжнароднай
навукова-практычнай канферэнцыі
Мінск, 4–5 верасня 2009 г.*

Мінск
«Беларуская навука»
2010

УДК 94(476-25)(082)
ББК 63.3(4Бел)я43
М62

Рэдакцыйная калегія:

А. А. Каваленя (адказны рэдактар),
А. І. Груша (адказны сакратар, укладальнік),
Р. А. Аляхновіч, А. Б. Доўнар, А. А. Скеп'ян

Рэцэнзенты:

доктар гістарычных навук Ю. М. Бохан,
доктар гістарычных навук Г. Я. Галенчанка

*Зборнік падрыхтаваны ў межах выканання
Дзяржаўнай комплекснай праграмы навуковых даследаванняў на 2006–2010 гг.
«Гісторыя беларускай нацыі, дзяржаўнасці і культуры»
(навуковы кіраўнік праграмы доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя)*

Мінск і мінчане: дзесяць стагоддзяў гісторыі (да 510-годдзя атрымання Менскам магдэбургскага права) : матэрыялы Міжнар. навук.-практ. канф., Мінск, 4–5 верас. 2009 г. / рэдкал.: А. А. Каваленя [і інш.]. – Мінск : Беларус. навука, 2010. – 220 с.
ISBN 978-985-08-1201-8.

Зборнік змяшчае матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Мінск і мінчане: дзесяць стагоддзяў гісторыі: да 510-годдзя атрымання Менскам магдэбургскага права», Мінск, 4–5 верасня 2009 г.

Тэматыка дакладаў ахоплівае самы шырокі спектр праблем гісторыі горада ад старажытнасці да сучаснасці.

УДК 94(476-25)(082)
ББК 63.3(4Бел)я43

ISBN 978-985-08-1201-8

© Афармленне. РУП «Выдавецкі дом
«Беларуская навука», 2010

ЗМЕСТ

Пералік скарачэнняў.....	3
Прывітальнае слова.....	4

Менск у Сярэднявеччы і ранні Новы час

Штыхаў Г. В. Княжацкая дружина старажытнага Менска і яе ўзбраенне.....	6
Лицкевич О. В. Документы по истории Менской земли за 1386–1393 гг.: перевод и комментарий	8
Стрэнкоўскі С. П. Самакіраванне Мінска ў XVI–XVIII стст. як арганізацыйная культура...	15
Цемушаў В. М. Менск падчас мяцяжу Міхайлы Глінскага	23
Марзалюк І. А. Канфесійныя канфлікты ў Менску ў другой палове XVI – пачатку XVII ст.	25
Самусік А. Ф. Мінская брацкая школа як атрыбут сістэмы гарадскога самакіравання.....	28
Галубовіч В. У. Соймікавая інструкцыя менскай шляхты 1608 г.	32
Статкевіч Н. М. Кніга актавых пратаколаў 1674–1680 гг. менскага магістрата як крыніца па гісторыі горада.....	38
Лаўрык Ю. М. Бібліятэка менскага канвенту дамініканаў у XVIII ст.	41
Шаланда А. І. Пячаткі Галоўнага Трыбунала ВКЛ Менскай («рускай») кадэнцыі ў XVII–XVIII стст.	48
Кітурка І. Ф. «Гандлёвы дзённік» («Dziennik handlowy») як крыніца па эканамічнай гісторыі Менска апошняй чвэрці XVIII ст.....	57
Левко О. Н. Влияние магдебургского права на развитие городских центров северо-восточной Беларуси	64

Мінск губернскі

Грузицкий Ю. Л. Первый губернский банк (из истории Минского приказа общественного призрения).....	71
Колабава І. Н. Падробка расійскай манеты ў Мінску ў першай палове XIX ст.	77
Бектинев Ш. И. Минский пехотный полк (1806–1918 гг.)	80
Филатова Е. Н. Культурная жизнь Минска конца XVIII – начала XX в. Историография вопроса.....	88
Іванова Л. С. Лютэранская кірха ў Мінску ў XI X – пачатку XX ст.	90
Восович С. М. Православные братства Минска в 1865–1911 гг.	94
Анофранка Н. В. Аматырскі тэатр у Мінску ў пачатку XIX ст.	101
Помалейко О. Л. Минчанки на общественной ниве родного города в начале XX в.	104
Пашик А. В. Минский церковно-археологический музей: история создания.....	114
Федорук Н. А. Семья Самойло: вклад в развитие губернского Минска.....	117
Лукашевич А. М. Минские губернаторы: обобщающий портрет (1793 – февраль 1917).....	126

Мінск Першай сусветнай вайны, рэвалюцыйны, савецкі, сучасны

Папко В. М. Мінск і яго жыхары падчас Першай сусветнай вайны па ўспамінах Цэцыліі Цішоўскай з роду Талочка.....	130
Рыжанкоў І. М. Сялянская арганізацыя Мінскай губерні ва ўмовах разгортвання Лютаўскай рэвалюцыі.....	132
Кукса А. Н. Минск – центр общественно-политического движения в 1917–1920 гг.....	136
Латушкова Ю. П. Бумага и соль. Деньги польской оккупации в Минске.....	139

Старовойтов М. И. Население Минска и областных центров белорусско-российско-украинского пограничья в 1920–1930-е годы (сравнительный анализ).....	145
Полетаева Н. И. Минская товарная биржа в годы нэпа.....	153
Шаўчук І. І. Мінск універсітэцкі.....	161
Бамбешка І. І. Вывучэнне дзяржаўнымі музеямі БССР гісторыка-культурнай спадчыны Мінска ў 1919–1941 гг.....	166
Воронкова И. Ю. Минчане в международном движении солидарности с Испанской Республикой (1936–1939 гг.).....	170
Сацукевіч І. І. Назвы вуліц і плошчаў Мінска ў міжваенны перыяд (1919–1940).....	176
Иоффе Э. Г. У истоков минского антифашистского подполья.....	182
Бяспалая М. А. Дзейнасць мінскага гарвыканкама па аднаўленні горада ў першыя месяцы пасля вызвалення.....	188
Навіцкі У. І. Мінскі метраполітэн: з гісторыі будаўніцтва першай чаргі.....	193
Дзярновіч А. І. На руінах Мінска: мінская архітэктурная спадчына на малюнках Анатоля Наліваева.....	195
Мазец В. Г. Трансфармацыйныя працэсы ў сістэме школьнай адукацыі Мінска (1945–1990 гг.)...	202
Волочко О. А. Православные сестричества милосердия Минска.....	207
Елинская М. М. Гербовые сюжеты религиозного содержания в гербах Минска и Минской области.....	210
Калясінікі В. Ф. Камемаратыўныя медалі 1945–2005 гг., прысвечаныя Мінску.....	216

Навуковае выданне

МІНСК І МІНЧАНЕ: ДЗЕСЯЦЬ СТАГОДДЗЯЎ ГІСТОРЫІ (да 510-годдзя атрымання Менскам магдэбургскага права)

Матэрыялы Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі
Мінск, 4–5 верасня 2009 года

Рэдактар *Т. П. Пятровіч*
Мастацкі рэдактар *І. Т. Махнач*
Тэхнічны рэдактар *М. В. Савіцкая*
Камп'ютарная вёрстка *В. Л. Смольская*

Падпісана да друку 19.10.2010. Фармат 70×100^{1/16}. Папера афсетная № 1.
Ум. друк. арк. 18,0. Ул.-выд. арк. 22,1. Тыраж 300 экз. Заказ 426.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:
Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».
ЛІ № 02330/0494405 ад 27.03.2009. Вул. Ф. Скарыны, 40, 220141, г. Мінск.